ТЕОРІЯ МНОЖИННОГО ІНТЕЛЕКТУ

У зв'язку з індивідуалізацією освітнього процесу та його **основною метою** - *допомогти дитині пізнати самого себе, самовизначитися і надати їй можливість для самореалізації* - важливого значення набуває **теорія множинності інтелекту** американського психолога Г. Гарднера, яка була вперше опублікована у 1983 році у роботі «Структура розуму: теорія множинного інтелекту».

ТЕОРІЯ Г. ГАРДНЕРА

- Говард Гарднер стверджує, що всі люди володіють не одним інтелектом, (який зазвичай називають g-фактором, скороченно від general intelligence «загальний інтелект»). Скоріш, будучи особливими істотами, ми, люди, наділені низкою відносно автономних інтлектів. Ці інтелекти не конкурують між собою по ступіню важливості. Разом з тим, один з них може бути домінуючим, а інші «сплячими».
- **Гарднер виокремив дев'ять відносно автономних інтелектуальних здібностей, це:**
- **лінгвістичний інтелект,**
- **логіко-математичний інтелект,**
- **музичний інтелект,**
- **тілесно-кінестетичний інтелект,**
- **просторовий інтелект,**
- **міжособистісний інтелект,**
- **внутрішньообистісний інтелект,**
- **натуралістичний інтелект,**
- **екзистенційний інтелект.**

ВЕРБАЛЬНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Вербально-лінгвістичний інтелект – це здатність ефективно застосовувати слова в усній (ведучий, оратор, політик, оповідач) або в письмовій формі (журналіст, драматург, поет, редактор).

ВЕРБАЛЬНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Являє собою здатність використовувати мову, щоб висловити те, що у нього на думці і для того, щоб зрозуміти інших людей.

Любить читати, має хорошу словесну пам'ять, має багатий лексичний запас, любить писати вірші або оповідання тощо.

ВЕРБАЛЬНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- Підписування малюнків, заповнення анкет, таблиць
- Групування фізичних, хімічних, математичних величин з певної теми
- Написання тематичних віршів, казок, оповідань
- Пошук споріднених (фізичних, хімічних) властивостей

ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Логіко-математичний інтелект – це здатність використовувати індуктивний і дедуктивний умовиводи, вирішувати абстрактні проблеми та логічні головоломки, розуміти складні відносини взаємозалежних концепцій, ідей і речей, ставити запитання, експериментувати, підраховувати тощо. Даний інтелект також охоплює навички класифікування, прогнозування, виділення першорядної важливості, формулювання наукових гіпотез, а також розуміння причинно-наслідкових зв’язків.

ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Любить рахунок і роботу з числами, володіє математичними поняттями, любить вирішувати логічні завдання та головоломки, грати в шахи, мислить на більш абстрактному рівні в порівнянні зі своїми однолітками, розбирається в причинно-наслідкових зв'язках.

ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- Виконання завдань на відтворення взаємозв'язку, упорядкування, визначення послідовності
- Кодування інформації в числових виразах, цифрах
- Завдання на прогнозування, передбачення подій
- Математичні, фізичні, хімічні, біологічні ігри
- Складання планів, інструкцій, виконання завдань на порівняння

ВІЗУАЛЬНО-ПРОСТОРОВИЙ ІНТЕЛЕКТ

Візуально-просторовий інтелект – інтелект, задіяний для розуміння картин та образів, передбачає здатність точно уявляти зоровий світ та відтворювати власні зорові враження. Даний інтелект розвивається шляхом загострення сенсомоторного сприйняття. Художник, скульптор, архітектор, садівник, картограф, інженер та художник-оформлювач – всі вони переносять свої уявні образи на створювані та змінювані ними предмети. Зорове сприйняття комбінується з попереднім знанням, досвідом, емоціями та образами, що дозволяє створювати нове бачення для інших. Люди з розвинутим просторовим інтелектом здатні тонко сприймати кольори, лінії, стан, форми, простір та взаємозв'язок, існуючий між цими елементами.

ВІЗУАЛЬНО-ПРОСТОРОВИЙ ІНТЕЛЕКТ

Мислить зоровими образами; легше, ніж тексти, читає карти, схеми, діаграми; любить віддаватися фантазіям і займатися мистецтвом; добре малює; конструює цікаві тривимірні моделі; при читанні більше інформації отримує з ілюстрацій, аніж зі слів. Цей тип залежить від почуття зорового уявлення, сприйняття і здатності уявити предмети, зображення.

ВІЗУАЛЬНО-ПРОСТОРОВИЙ ІНТЕЛЕКТ

- Використання малюнків, фотографій, схем
- Створення ілюстрацій до вивченої теми
- Тематичні (фізичні, хімічні, біологічні) ігри з використанням наочності
- Створення конспектів-малюнків, колажів, схем

ТІЛЕСНО-КІНЕСТЕТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Тілесно-кінестетичний (моторно-руховий) інтелект – свідомість усього тіла дає можливість контролювати й інтерпретувати рух, танцювати, бігати, стрибати, торкатись, жестикулювати, керувати фізичними предметами, установлювати гармонію тіла й розуму. Даний інтелект містить у собі такі фізичні якості як координація, баланс, спритність, сила, гнучкість, а також дотикальні здібності. Він властивий не тільки спортсменам, оскільки містить у собі навички, необхідні, наприклад, у роботі хірурга при проведенні складної хірургічної операції.

ТІЛЕСНО-КІНЕСТЕТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Вдало копіює жести, міміку, манери інших; любить розбирати і знову збирати предмети; чіпає руками все, що бачить; любить бігати, стрибати, боротися; демонструє здатність до ремесел.

Тілесно-кінестетичний інтелект

- Конструювання, створення предметів з різних матеріалів
- Завдання з використанням пантоміми, інсценування, драматизації
- Залучення до активних рухливих ігор, змагань

МУЗИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- **Музичний інтелект** – цьому інтелекту сприяє почуття звуку й емоційна здатність реагувати на нього. У міру того як учні розвивають свої знання про музику, вони розвивають основи даного інтелекту. Подальший його розвиток відбувається тоді, коли учні створюють більш складні й точні варіації музичних зразків, розвивають навички гри на музичних інструментах і просуваються до більш складних композицій. Даний тип представлений здатністю сприймати (подібно шанувальнику), розпізнавати (подібно музичному критику), трансформувати (подібно композитору) й виражати (подібно виконавцеві) музичні композиції.

МУЗИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Запам'ятовує мелодії пісень; має хороший голос; грає на музичному інструменті, співає в хорі; рухається і говорить в ритмічної манері; несвідомо наспівує про себе; ритмічно постукує по столу, займаючись чимось.

МУЗИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- Прослуховування музичних творів
- Проведення позакласних заходів з природничих дисциплін
- Обов'язкове використання пісень у процесі навчання
- Обговорення настрою музики

МІЖОСОБИСТІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Міжособистісний інтелект – здібність швидко розпізнавати та оцінювати настрої, наміри, мотивації та почуття інших людей. Міжособистісний інтелект передбачає навики вербальної та невербальної комунікації, навики спільної праці, вміння вирішувати конфліктні ситуації, здатність довіряти, поважати, керувати та мотивувати інших до досягнення взаємовигідної цілі. Так, наприклад, на елементарному рівні цей тип інтелекту спостерігається у тих дітей, які помічають та реагують на настрій оточуючих їх дорослих.

МІЖОСОБИСТІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Любить спілкуватися з однолітками; є лідером в різних ситуаціях; любить грати з іншими дітьми і повчати їх; уміє співпереживати, піклуватися про інших, інші діти прагнуть до його компанії. Цей тип має на увазі здатність працювати в колективі на умовах співпраці, а також здатність до вербального або невербального спілкування з іншими людьми

МІЖОСОБИСТІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- Групова робота
- Робота в парах
- Інтерактивні технології навчання
- Організація групових презентацій, творчих проектів

ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- **Внутрішньоособистісний інтелект** – представлений здатністю чітко сприймати себе (бачити власні переваги та недоліки), свідомо помічати внутрішній настрій, наміри, мотивації, темперамент і бажання; здатністю самодисципліни, саморозуміння й самооцінки. Людина, яка має даний тип інтелекту, почуває себе краще, якщо має можливість обмірковувати дії й учинки та робити самооцінку. Потреба в самоаналізі робить даний тип інтелекту найбільш особистим. За словами Гарднера, «внутрішньоособистісний інтелект означає здатність відрізняти почуття задоволення від почуття болю і, ґрунтуючись на цьому розходженні, або далі захоплюватися ситуацією, або виходити з неї».

ВНУТРІШНЬОСОБИСТІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Добре виконує завдання тоді, коли йому нічого не заважає; вміє управляти собою; воліє працювати на самоті; точно описує свої почуття; вчиться на власних помилках; має розвинуте почуття власної гідності.

ВНУТРІШНЬОСОБИСТІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- Самооцінювання та самоперевірка
- Ведення портфоліо
- Висловлювання власних думок та опис вражень від вивченого матеріалу

НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Натуралістичний інтелект – передбачає здатність навчатися за допомогою природи. Такі учні одержують задоволення від дій, пов'язаних із природою, наприклад, спостереження за птахами, колекціонування метеликів і комах, дослідження дерев або догляду за тваринами. Вони також люблять ходити в гори, у походи. Їм подобається вивчати екологію, природу, рослини і тварин. Для них важливо, щоб навчання проходило на відкритому просторі.

НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Проявляє інтерес до природи, природних явищ, тварин, рослинності, демонструє здатність розуміти світ природи, розрізняти, класифікувати ознаки і властивості навколишнього середовища тощо.

НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

- Зв’язок природничих дисциплін з природою і життям
- Інтерпретація звуків навколишнього середовища
- Завдання на опис та пояснення явищ природи

- Школа великою мірою сприяє (або заважає) прояву, розкриттю індивідуальних рис , здібностей людини. Отже, піклуючись про збереження і розвиток дитячої індивідуальності, ми повинні визнавати всі типи інтелекту однаково значущими і надавати можливості для прояву і розвитку кожного з них. Це є ще однією вимогою до індивідуалізованого освітнього процесу.

Приклади завдань для учнів відповідно до типу інтелекту:

Вербально-лінгвістичний – написати історію, есе, вірш, лист; підготувати усну презентацію; взяти інтерв'ю; створити лозунг; створити аудіозапис.
Логіко-математичний – провести експеримент; розв'язати логічну проблему; проаналізувати дані; зробити обчислення; створити графік.
Візуально-просторовий – створити фотоальбом; зробити відеозапис, малюнок; створити комікс; зробити газету; зробити презентацію.
Тілесно-кінестетичний – розіграти сценку; вигадати рольову гру; створити настільну гру; створити модель; зібрати головоломку.
Музичний – підібрати музику до слів і навпаки; написати музику або пісню; підібрати фонову музику до презентації; вигадати музичну гру.
Міжособистісний – провести огляд чи інтерв'ю; створити план свята; опрацювати новий матеріал у групі; з'ясувати інші точки зору; створити діалог; пояснити матеріал сусіду по парті.
Внутрішньоособистісний – вести журнал подій; оцінити свою роботу; підготувати доповідь; висловити свою точку зору.
Природничий – на конкретних прикладах живих об'єктів пояснити хімічні процеси.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!